ff

EMBARGO TOT 15 APRIL 20.00 uur

REDE VAn DR. .F.H.M,. GRAPPERHAUS, STAATSSECRETARIS VAN FINANCIËN, UIT TE SPREKEN OP DE K.V.P.-BIJEENKOMST TE AMERSFOORT OM 20.00 UUR, IN DE GEMEENTELIJKE AULA, MUuRHUI-

_____ _____ __ZEN 102

Aanvullingen en wijzigingen voorbehouden.

WAT DOEN CHRISTEN-DEMOCRATEN MET LIBERALEN OP VERKEERDE WEGEN?

DAMES en heren,

U verwacht van mij vanavond een ‘beschouwing over de actuele Nederlandse politiek, en ik beloof u, ik zal daarvoor mijn best doen.

Naar alvorens mij in het Nederlandse wereldje te verdiepen, en de drogredenen van de linkse oppositie aan de ene kant en de grijze liberale heren aan de andere kant, waarmee wordt gepoogd de christen-democratische partijen te belagen, in een hoek te drukken en in de tang te nemen, geargumenteerd van mij af te werpen, wil ik eerst even met u in gedachten gaan naar een ander Europees land. Daarmee zal ik proberen u de grote betekenis van onze verkiezingen hier, op de 28e, aan te tonen.

Zojuist ben ik teruggekeerd van een bezoek aan Turkije, waar ik op verzoek van Minister Luns de Nederlandse delegatie heb geleid voor de Associatie Raad Turkije - E. E. G.

Zoals

Zoals u weet werd de Turkse regering-De Mirèl enkele weken geleden door het leger tot aftreden gedwongen. Het leger liep daarmee uiteraard volkomen onconstitutioneel over het democratisch gekozen parlement èn de regering heen. Weliswaar werd het parlement gehandhaafd, maar het belangrijkste recht van de volksvertegenwoordiging werd haar uit handen geslagen: het recht een regering heen te sturen die niet bevalt, en te bevorderen dat deze wordt vervangen door een andere, die gesteund door en in samenspraak met het parlement dan een beter beleid kan gaan voeren.

Turkije heeft nu een nieuwe regering, gelukkig nog steeds een burgerregering, maar

het leger blijft als waakhond optreden.

'Dames en heren, ik vertel u dit om aan te tonen hoe belangrijk, eigenlijk Tweede Kamerverkiezingen in Nederland zijn. Het moge zo zijn dat door de gestegen welvaart en een verbrokkelde, onduidelijke partijenverhouding de belangstelling van de kiezer is verflauwd, toch wil ik er met nadruk op wijzen dat een krachtig parlement alleen kan ontstaan en met succes kan opereren wanneer het wordt gekozen en gesteund door een hele grote meerderheid, zo niet door heel ons volk.

Willen de burgers een andere regering, een ombuiging of zelfs een radicale verandering van het beleid, dan hebben zij daarvoor in Nederland gelukkig alle macht en invloed. Geen andere macht kan bij ons die invloed overnemen, een situatie waarin u en ik ons gelukkig voelen.

\

voelen en die we kost wat kost moeten continueren.

Ik wil deze Inleidende opmerkingen dan ook afsluiten met een oproep aan u hier aanwezig, en aan iedereen hier niet aanwezig, om over twee weken in elk geval uw stem te gaan uitbrengen en gebruik te maken van een kostbaar recht - dat wordt wel eens vergeten - een recht dat in feite moet worden aangevoeld als een democratische burgerplicht.

Onmiddelijk daarbij aansluitend doe ik op u een beroep om die invloed aan te wenden ten gunste van de K.V.P.

En waarom.

Dames en heren, ik zie in die K.V.P, als christendemocratische volkspartij - ondanks alle stormen van kritiek die zo'n partij vaak te verwerken heeft - een heel belangrijk middel voor een overheidsbeleid dat rekening houdt met de belangen van alle groepen in ons volk. Een beleid dat de zwakkeren die er in onze maatschappij nog zijn, zoals onze lijstaanvoerder Minister Veringa het steeds weer zegt, tot de sterken van morgen te maken. Dat is -

het blijkt steeds weer - een zaak van lange adem. Het is onze mening dat er hard aan gewerkt moet worden en dat er in de komende vier jaar veel moet gebeuren, U vindt het allemaal terug in het verkiezingsprogramma van de K.V.P., waarvoor door de stuurgroep Steenkamp heel veel en heel gedegen werk is verricht. Dat programma, dames en heren, is voor mij de blauwdruk voor een nieuwe maatschappij, die

die door evenwichtige en geleidelijke omvorming tot stand kan komen. Straks wil ik u

enkele hoofdlijnen van de K.V.P.-wensen voor die nieuwe maatschappij schetsen.

De verbetering die wij wensen is, ik wil dat met nadruk stellen, echt niet te bereiken met schoksgewijze doorbraakpogingen, die ons economisch leven in gevaar kunnen brengen en zeker niet door het omverwerpen van onze maatschappijstructuur, zoals u in sommige politieke toespraken kunt horen. Maar het kan natuurlijk ook niet door het star vasthouden aan het bestaande, het niet openstaan voor werkelijk noodzakelijke veranderingen. Ik meen dat onze partijraad er eind vorig Jaar van heeft getuigd de beweging die onze maatschappij kenmerkt en niet kan missen, op een heel Juiste manier te verwoorden door het unaniem aanvaarden van het programma van Prof. Steenkamp.

Dat programma, waar u en ik trots op kunnen zijn en waar de partijleiding en onze Tweede Kamerkandidaten van harte achter staan, moet tenminste in grote lijnen worden uitgevoerd, en de belangrijkste prioriteiten die de partijraad ook heeft vastgesteld, moeten in het kabinetsprogramma worden overgenomen. Een sterke vooruitgang van onze maatschappij, een betere positie voor allen die in de knel zitten is een wezensbelang Voor Nederland en de Nederlandse kiezers. Het hoort bij deze verkiezingen naar mijn mening dan ook voorop te staan.

Maar het is alleen te bereiken wanneer we met de twee andere grote christen-demócratische partijen èn een sterke.
sterke, vierde partner, hecht gaan samenwerken. Vinden wij een loyale vierde partner, dan kan er met een evenredige invloed van leder die regeringsverantwoordelijkheid wil aanvaarden binnen één volgende kabinetsperiode van slechts vier jaar weer heel wat bereikt worden. Vernieuwing en omvorming, maar met behoud van essentiële waarden en omstandigheden in ons land. Daar staan de christen-democratische partijen borg voor.

U zult van mij kunnen begrijpen dat ik uitermate ongelukkig ben met de huidige opstelling van een aantal partijen, waardoor de mogelijkheden om tot de gewenste samenwerking te komen, beperkt zijn geworden.

Zowel door de haastige, linkse drie als door de V.V.D. is een hypotheek op de samenwerking gelegd, waarvoor Verlnga, Biesheuvel en Udink naar mijn mening terecht bedankt hebben.
Een stembusakkoord met de linkse drie zat er werkelijk niet
in. Na alles dat er de afgelopen jaren was gebeurd (P.v.d.A.-

anti K.V.P.; verafschuwing van het kabinetsbeleid; Van
Mierlo zou nooit met Udink in één kabinet willen zitten;
vlak voor Kerstmis nog een verklaring van het P.v.d.A.- bestuur die de laatste mogelijkheid voor toenadering naar de drie christen-democratische partijen tot in lengte van jaren leek te doen verdwijnen) was het enige dat de linkse drie nog wensten te accepteren een vaste binding, terwijl iedereen wist dat het hen te doen was om een ondergang van de christen-democratische partijen. De messen op tafel, polarisatie. Een laatste poging van D66 ons te laten ont-
ontploffen (de laatste jaren kwam men kruit tekort).

Een haastig in elkaar gezet programma van links bovendien met veel-onevenwichtigheden, die de christendemocratische lijsttrekkers - terecht naar mijn mening - wel eens in een goed overleg wilden doorlichten.

Dames en heren, laat u zich niet verleiden door de kandidaat-premier Den Uyl die, trekkend door het land indianenverhalen rondbazuint dat het Kabinet-De Jong heeft gezorgd voor een dolgedraaide economie die bedrijfssluitingen in de hand werkt, de arbeiders verlinkt en niets heeft gedaan aan de verkleining van inkomensverschillen. Ik kom daar straks op terug, maar wil nu alvast de P.v.d.A.-voorman, naar mijn mening toch een niet onbekwaam econoom, toewensen nog jarenlang kandidaat te blijven, als hij dergelijke onwaarachtigheden blijft rondstrooien en er bovendien theorieën op na houdt over financieel-economische politiek die naar mijn mening niet zonder gevaren zijn voor ons land.

Zo zou ik ook stelling willen nemen tegen het "stemadvies" van de katholieke bouwbond. Haar voorzitter, de Heer Brouwer, heeft het doen voorkomen alsof het kabinet, in samenspel met de regeringspartijen een sinister spel speelt om de werknemers "er onder" te krijgen. Hij moet de consequenties eens heel goed overdenken van een door hem zo bewonderde linkse regering, speciaal voor de werknemers, en ook op wat langere termijn. Niet voor niets hebben de een-centrale werknemersbonden het programma van de rode drie als "te duur" gekenschetst. Anders dan de heer Brouwer acht Ik de werknemers wel mans genoeg om zelf uit te maken op welke partij ze moeten stemmen.

Aan de andere kant zijn daar de enigszins krakende theorieën van de heer Geertsema en zijn liberale partijgenoten waarvoor ik u wil waarschuwen evenals een deel van de opvattingen van de jongste loot aan Nederlands welig tierende partijpolitieke

leiboom: Drees de Jongere van D.S.'70 met Goedhart in zijn kielzog. Met de liberalen hebben wij - ik kan dat van dichtbij getuigen - de afgelopen jaren een vruchtbare en goede samenwerking gehad. Het regeringsprogramma dat in 1967 werd opgesteld, is vrijwel geheel uitgevoerd. Natuurlijk zijn er ook fouten en foutjes gemaakt, maar de verbeteringen die het kabinet heeft aangebracht zijn juist voor de werknemers- vooral de laagstbetaalden onder hen - en andere minderbedeelde groepen, van essentieel belang.

Ik wil hier slechts enkele van die verbeteringen noemen: verdergaande democratisering van de arbeidsverhoudingen, ontwikkelingssamenwerking (Nederland loopt voorop), sociale zekerheid, een minimumloon dat zijn weerga in de hele wereld . niet vindt, praktisch volledige werkgelegenheid (in 1967, toen het kabinet startte, was het anders), en regionaal beleid.

In het rapport dat de vakcentrales over het kabinetsbeleid hebben opgesteld, blijkt duidelijk dat de wensen van de werknemers uit hun actieprogramma van vier jaar geleden, in overgrote mate zijn gehonoreerd. Bij deze verdediging wil ik
ik direct toegeven dat er ook belangrijke beleidspunten
zijn geweest die de vakbeweging heeft afgekeurd. Belastingen en lonen óm ar twee te noemen. Niettemin haalde het loon- aandeel in ons nationaal inkomen vorig jaar een ongekende hoogte 80%. In 1968 was dit nog 76%. Verschil in beoordeling van de getroffen maatregelen is daarbij gebleken tussen regering en vakbeweging, en dit moet en zal ook in de toekomst mogelljk moeten blijven, zonder dat ik nu - uiteraard niet - hiermee een pleidooi wil voeren voor het scheppen van een afstand tussen die twee. Integendeel, aansluiting van het regeringsbeleid, zo nauw mogelijk bij de wensen van de vakbeweging én het bedrijfsleven als. geheel acht ik van essentiele waarde, een zaak die naar ik hoop de komende regeringsperiode beter mogelijk zal zijn. Ik realiseer mij dat daarvóór nodig is minder bemoeienis van de overheid, als het even kan, met de ontwikkeling van lonen en prijzen op centraal niveau. Maar we moeten ons wel realiseren dat een regering een andere, een bredere verantwoordelijkheid blijft behouden dan een maatschappelijke groepering, voor het rellen en zeilen van onze economie.

Mijn eindconclusie over de samenwerking met de liberalen gedurende vier jaar kabinet-De Jong, dames en heren, is positief. Het verkiezingsprogramma dat de K.V.P. in 1967 lanceerde is vrijwel geheel uitgevoerd; het actieprogramma van de vakcentrales in iets mindere mate, maar toch ook voor het overgrote deel.

Maar

Maar als we de voortekenen ernstig nemen, lijken er nu toch wel ernstige moeilijkheden tussen de drie christendemocratische partijen en de V.V.D. te rijzen. Geertsema zegt ons dat we ons gezamenlijk urgentieprogramma niet tot een minimumprogramma moeten maken, omdat daarmee een onoplosbare hypotheek op de komende kabinetsformatie zou worden gelegd. Tegelijkertijd brengt de V.V.D. zelf een urgentieprogramma uit dat iets weg heeft van de politieke bommetjes die de heer Van Piel zo af en toe pleegt af te vuren* Het projectiel is dit keer alleen veel gevaarlijker.

Ik noem u slechts twee onderdelen uit het V.V.D.-programma die naar mijn mening volstrekt onaanvaardbaar zijn voor de christen-democratische partijen; geen werkelijke verruiming van de belastingmiddelen en het brengen van de jaarlijkse huurverhoging, van 7 op 10%. Door tegelijkertijd te gaan bezuinigen in de rijksuitgaven - een taak waarop de regering eerst nog moet gaan studeren - denkt de V.V.D. geld genoeg te hebben om belangrijke voorzieningen als een fors aantal subsidiewoningen, hogere A.O.W. en een volksverzekering voor arbeidsongeschiktheid te kunnen betalen.

Wij zijn bepaald niet tegen bezuinigingen, hebben zelfs als eerste partij wetenschappelijk laten uitzoeken of en hoeveel er bezuinigd kan worden. Maar deze stellingname is werkelijk buiten de realiteit. Ik zou tot Geertsema en Van Someren willen zeggen: deze visie is te liberaal, te liberaal met een tintje blijkbaar.

Politieke rekensommetjes zullen voor de christen-democratische partijen

democratische partijen

partijen een garantie moeten bieden voor een sociale uitkomst, waarmee de volgende regering vooruit kan. Op de tweede plaats dienen ze te kloppen. Aan de huidige opstelling van de V.V.D.

Zullen de chrlsten-democratlsche partijen naar mijn mening voorbij moeten gaan. Ze betekent, ik kan het niet anders zien, een relatieve achteruitgang in het voorzieningenniveau van de afgelopen jaren op een aantal terreinen.

Een V.V.D. die wil dat iedereen zich naar aard en aanleg kan ontplooien, kan dit niet serieus nemen.

Twee voorbeelden: de jaarlijkse huurverhoging is tijdelijk op 7% gebracht, met de duidelijke bedoeling, zo ie het door onze Tweede Kamerfractie destijds gesteld, dat er weer een verlaging komt, naar 6%. De 10% van de V.V.D. mag misschien niet zo'n grote

beperking leggen op het reëel besteedbaar inkomen over de hele linie; in individuele, gevallen gaat dat' te hard aankomen. Dat is moeilijk met individuele subsidies op te vangen, al lijkt de oplossing, door de V.V.D. geformuleerd, zo simpel.

Ten tweede: de werkelijk bescheiden en reele belasting- verzwaring in het christelijke programma komt niet zomaar uit de. lucht vallen. De V.V.D. doet het nu voorkomen alsof die verhoging, die de afgelopen jaren ook is toegepast en die hard nodig bleek (zo dachten de liberalen er blijkbaar ook over) zo maar weggewuifd kan worden, zonder dat het urgentieprogramma daar merkbare schade van zou ondervinden. Ik durf daarentegen te stellen dat de basis aan het programma zou ontvallen als dat gebeurt. Ervan uitgaande dat we a. in staat zullen
zullen zijn in vier jaar f 800 mln. in de groei van bestaande takken van overheidszorg kunnen afremmen, en b. dat er in goed overleg met het bedrijfsleven de komende jaren een vrij matige loonstijging zal zijn, blijven we toch nog 2 miljard behoeven voor essentiële zaken uit ons programma. Voor beide voorwaarden zullen we hard moeten onderhandelen en studeren. Als het lukt is het urgentieprogramma van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. op een gezonde manier door onze economie te verwerken, d.w.z. zonder versterking van de inflatie, alle verhalen van Geertsema en Van Somerén ten spijt.

Collega De Koster, een frequent spreker in liberale kring, heeft al eens gewezen op de "tal van verschilpunten van essentieel belang" tussen de christen-democratische partijen en de V.V.D., die bij de besprekingen over een mogelijk stembusak- koord aan het licht waren gekomen. Hij heeft gelijk, naar mijn mening, maar het verbaast me dat de heer Geertsema dan weer komt met de opmerking dat hij maar geen antwoord van ons kan krijgen, waarom dat stembusakkoord er niet kon komen. Ik wil hem dat antwoord nu duidelijk geven:

Niet zo heel lang geleden bereidde hij zich er zelf op voor (het was in een discussie met Prof. Steenkamp) dat de V.V.D, reëel zou erkennen de hogere belastingen te moeten aanvaarden. Nu is hij weer van die mijlpaal teruggekeerd. Dat zou betekenen (en dan kom ik meteen op ons 'eigen programma):

- geen verkleining van schoolklassen;
- geen hogere ontwikkelingshulp;

geen

- geen stijging met 3.000 gesubsidieerde woningen per jaar;

- Wat kan er, afgezien van de partiele leerplicht reëel voor de werkende jongeren gedaan worden?
- En wat aan gerichte sociale maatregelen?
- Wat heeft de V.V.D. de bejaarden nog te bieden, naast de optrekking van de A.O.W.?

Het zijn zo maar enkele punten die bij de "huidige" V.V.D, niet veilig zijn. Ze horen toevallig wel tot de prioriteiten van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. Nu stel ik Mr. Geertsema een wedervraag: u hecht altijd zo aan de invloed van de kiezer. Welk stembusakkoord zou er nu ongeloofwaardiger zijn als een akkoord tussen u en ons. Keer terug op uw schreden en zoek uw mijlpaal weer op!'

Wat doe je met een liberaal die nieuwe, maar verkeerde wegen inslaat? Je probeert hem van zijn dwalingen terug te brengen, maar wil hij niet luisteren, welnu een politicus zal hem dan moeten laten lopen.

In plaats van "kortzichtige" politiek te voeren, om nog eenmaal Geertsema te citeren, stellen de christen-democratische partijen zich mijns inziens reëel op, door de kiezer een progressief programma te bieden, een zeer redelijk programma, en zich niet in te laten met groeperingen v66r de verkiezingen, die in verschillende opzichten verder van hen af staan, dan ze klaarblijkelijk willen erkennen.

Die afstand geldt helaas 'ook voor de P.v.d.A. Veel program-programmapunten van de linkse combinatie liggen helemaal niet ver van de christen-democratische partijen af, maar door taktische manoeuvres van de rode drie, welke voor de kiezer alleen maar schijnmanoeuvres zijn, die een schijnduidelijkheid teweegbrengen, is men steeds verder van elkaar af gegroeid.

Wat een aantal belangrijke wensen van de P.v.d.A., D’66 en P.P.R. en -de drie christen-democratische partijen betreft, was het zeker mogelljk geweest tot een heel goede oplossing te komen, samen. Nu is er een heel kunstmatige'' schutting opgetrok-ken tussen belangrijke stromingen. Men tracht scheidingen aan te brengen die ons volk niet wil, tegenstellingen te forceren die in wezen niet bestaan, maar die zich ogenschijnlijk de afgelopen jaren hebben voorgedaan door een bepaalde politieke situatie, een coalitie die zichzelf duidelijke grenzen stelde en die daarbij in zichzelf heel loyaal was. Links kan nu blijkbaar niet de moed opbrengen daar doorheen te kijken, en bepaalde perspectieven uit te zetten.

Wij kennen de frustraties van vele constructieve en bekwame krachten in de

oppositiepartijen, die liever hun energie zouden steken in steun aan en mede-opbouwen van een goed regeringsbeleid.

K.V.P., A.R.P. en C.H.U. moeten echter de feitelljke situatie, het isolement van links, erkennen. Ook na de verkiezingen geen kans op toenadering. Het zij zo, het alternatief zal er niet naderbij door komen. De meerderheid is in Nederland voor een progressieve politiek, maar ik waag het te betwijfelen, of die meerderheid ook voelt voor de positie die links heeft gekozen.

De

De Christen-democratische partijen zullen nu moeten tonen wat zij waard zijn, en daarvoor een ernstig beroep op de kiezer moeten doen» Zij zijn de vertalers en vertolkers van de gevoelens die bij een heel groot deel van de bevolking leven. Ze werden en worden gewaardeerd als belangrijke groeperingen in onze democratie. En ze verdienen het-niet door de kiezers te worden afgedankt, zoals dat door de linkse partijen in feite is gebeurd. De linkse concentratie, die alleen maar aast op de ontploffing van K.V.P., A.R.P. en C.H.U. De linkse concentratie die de confessionelen het licht in de ogen eigenlijk niet gunt en nauwelijks ook maar enige waardering kan opbrengen voor de verantwoordelijkheid die deze partijen in moeilijke perioden in de regering steeds hebben gedragen.

Over de concrete wensen die door de P.v.d.A»,D'66 en P.P.R. op papier zijn geformuleerd, en waarvan deze partijen zelf zeggen dat ze zoveel dichter bij de vakbeweging staan, een loze kreet naar mijn mening, heb ik al eerder het nodige gezegd.

Als mén de door deze partijen aangekondigde nieuwe taken eens op hun kosten berekent komt men, mede rekening houdende met de groei van de bestaande taken, tot een stijging van de uitgaven boven die evenredig met het nationale inkomen van rond 6 mrd., dus rond 3. mrd. meer dan bij het urgentieplan van: de christendemocratische partijen (ook bij deze 6 mrd. heb ik geen rekening gehouden met enkele moeilijk té kwantificeren posten). De belastingdruk zou daarvoor 1,2% per jaar moeten stijgen, hetgeen zou betekénen een belastingdruk in 1975 van bijna 1/3. Ik zal straks nog nog vertellen wat dit zou betekenen voor het tarief van de omzetbelasting. Maar nu komt het. Op het congres van de P.v.d.A. van 20 maart stelt men van die zijde; we willen de belastingdruk helemaal niet zo sterk doen stijgen. We limiteren de stijging tot 0,6% per jaar, dus maar 0,1% per jaar meer dan de confessionele partijen. En dat is nu het

bedrieglijke. Men komt met een programma vol beloften, een zeer duur programma,.maar als puntje bij paaltje komt, blijkt dat men de kiezers één fata morgana heeft voorgehouden. Men wil dat programma helemaal niet zo uitvoeren, want men wil de belastingdruk niet zo hoog opvoeren.
0,6% per jaar betekent dat men de nieuwe taken die men aankondigt maar voor ongeveer 1/3 kan uitvoeren. Ik dacht niet dat deze partij te vlot mag zijn met de term ”volksverlakkerij”, die van die zijde laatst in de Kamer klonk, ten onrechte klonk. Zou het misschien toch andersom zijn? Zou men in het achterhoofd hebben, mocht men de kans krijgen, maar dat verwacht ik niet, die belastingdruk toch maar flink te laten oplopen? Want het een of het ander is misleidend. Of er is sprake van een schijnprogramma, omdat hei grotendeels financieel niet kan worden uitgevoerd of men misleidt de kiezer over de te verwachten stijging van de belastingdruk. De verschillende verkiezingsbeloften nopen tot een belastingverhoging die voor het Rijk opbrengt in 1975 6 mrd. inclusief het bedrag nodig voor ongewijzigd beleid. Bij een stij- ting van jaarlijks 0,6% is er slechts beschikbaar ruim 3 mrd. Verschil een kleine 3 mrd. Aangenomen dat de niet gekwantificeerde posten worden gefinancierd door ombuiging van het bestaande beleid, dan kunnen de beloften (kosten 4 250 mln.) slechts voor
voor 1/3 worden nagekomen.

Links zegt een "zekeré" verhoging van de Indirecte belastingen "onvermijdelijk"te vinden. Naast het kruimelwerk van hun financiële dekking, - vermogenswinstbelasting, successierechten, vermogensbelasting - is naar mijn mening voor een solide dekking van de linkse wensen een enorme B.T.W.-verhoging nodig. Dat laat zich nu niet direct rijmen met bet "anti-inflatiebeleid" dat men voorstaat.'

Als de belastingdruk met 0,6% per jaar wordt verhoogd, betekent dat praktisch een omzetbelastingverhoging tót 19%. Het verkiezingsprogramma drukt dit wat eufemistisch uit met de woorden: "een zekere verhoging van de omzetbelasting zal onvermijdelijk zijn". ^

Nu kan men stellen: deze partijen zullen een verhoging van de loon- en inkomstenbelasting voorstaan, die een geringere verhoging van de omzetbelasting mogelijk maakt. .

De vaak gehoorde theorie in socialistische kringen dat niet de indirecte, maar de directe belastingen verhoogd dienen te worden, omdat dan de hogere inkomenstrekkers ook meer belasting gaan betalen, staat niet in het programma. Mocht men daar toch aan

denken, dan zou Ik daartegen ernstig bezwaar willen aantekenen.
Met de directe belastingen bevinden wij ons aan de grens van de mogelijkheden. De afwenteling, zal zich onvermijdelijk voortzetten en verbreiden bij een nog hoger niveau. Het. gevolg is net zo goed prijsstijgingen en meer inflatie. Bovendien zou .Onze concurrentie- positie gevaar lopen als de verhouding directe — indirecte belas-belastingen verder scheef getrokken. Ik geef de voorkeur aan een B.T.W. verhoging van redelijke omvang, naar het maximum dat in het urgentieprograma van K.V.P, A.R.P en C.H.U. duidelijk is aangegeven. Voor de laagstbetaalden, die door de prijs-stijgingen het zwaarst getroffen worden, zou dan opnieuw vrij om van directe belasting gegeven kunnen worden door een forse op

,

trekking van de belastingvrije voet, zoals ook de afgelopen jaren het geval is geweest. Daarmee wordt dan tevens een stap gezet in de richting van de noodzakelijke belastingharmonisatie in de E.E.G.

Verder wil ik de linkse partijen waarschuwen met hun plannen het bedrijfsleven aan de ketting te leggen. In een te strikte regulering van de investeringen, ook wat de aanwending betreft, zie ik een onjuiste belemmering die ten nadele van de vrije ont-plooiing en de economische groei kan gaan werken. Datzelfde geldt voor het leggen van een te groot beslag op de kapitaalmarkt door de overheid. Structureel vertoont onze economie thans nog een gezonde basis, maar de arbeidsintensieve bedrijven hebben het veelal moeilijk, wat zich recentelijk al heeft geuit in bedrijfssluitingen. Dat is lang niet altijd alleen een gevolg van te hoge investeringen, de hoge arbeidskosten spreken vaak een duchtig woordje mee.

Investeringsmatiging, door de overheid te bevorderen door concrete maatregelen, kan wenselijk zijn. maar men hoede zich voor kunstgrepen die onze economie op de lange duur. en daarmee ook de positie van de economisch zwakkeren, waaronder niet in de laatste

f

laatste plaats de werknemers In de kleine zelfstandigen, zouden aantasten.

Ten slotte wil ik deze toespraak, welke nogal heeft gestaan in het teken van de financiering van de verschillende partijprogramma's - u kunt van mij ook moeilijk anders verwachten - beëindigen met een suggestie in verband met de uitvoering van het urgentieprogramma van de christen-democratische partijen. Wat ik zo waardeer in dit urgentieprogramma is de eerlijkheid waarmee de kiezer wordt tegemoet getreden. Er wordt gezegd: wij hebben een programma dat veel beloof en dus veel geld kost, doch wij zijn alleen dan in staat onze belof
ten - inclusief de belofte om de inflatie te beteugelen - waar te
maken indien er een beperking op de stijging van de individuele welvaartsgroei wordt aangebracht. De vraag is nu hoe men deze in de
praktijk zou kunnen realiseren.

Ik zou daartoe de volgende suggestie willen doen, waarbij ik details buiten beschouwing laat. Elk jaar wordt door de regering aan
het parlement een begroting aangeboden, waarbij de stijging van de belastingdruk conform het urgentieprogram van de christen-democratische partijen 0,5% bedraagt. Een aantal in de begroting aangewezen uitgaven worden echter tot een bepaald bedrag voorwaardelijk geblokkeerd. De voorwaarde welke moet worden vervuld om deze blokkering op te heffen, is dat de stijging van de individuele welvaart binnen be paalde, tevoren vastgestelde grenzen blijft. Dit laatste betekent n.l. dat de burgers in feite bereid blijken de extra-verzwaring van de belastingdruk voor eigen rekening te nemen en niet af te wentelen. Met andere woorden: deze uitgaven worden pas gedaan als de burgers het
daarvoor noodzakelijke individuele offer aanvaarden.
Ik